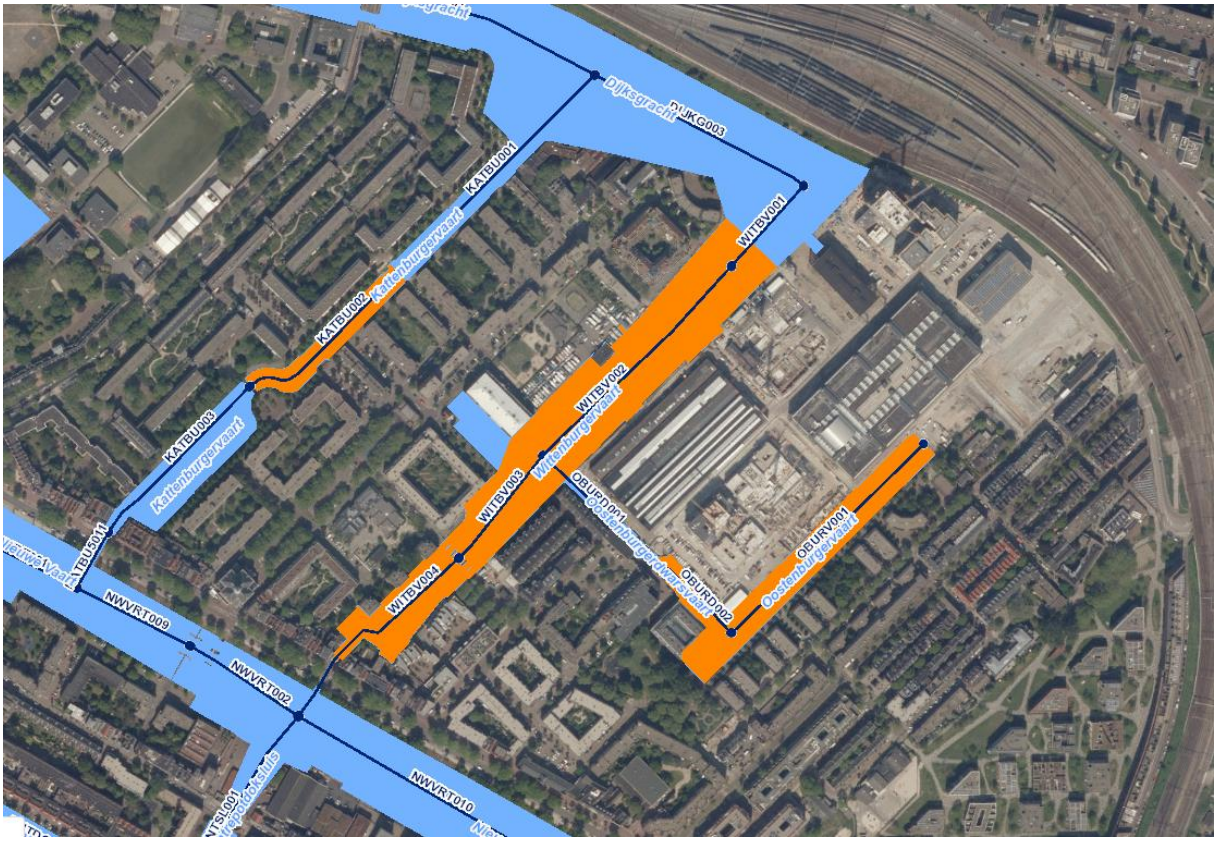
Olieverontreiniging Wittenburgervaart

De Oostelijke eilanden waartoe ook het eiland Witteburg behoort hebben een zwaar industrieel verleden. Ooit stonden hier de scheepswerven van de Verenigde Oost-Indische Compagnie en later machinefabrieken van onder meer Werkspoor. Inmiddels zijn hier de redacties van de Persgroep ondergebracht en rondom verrijzen woningen, maar veel olieverontreiniging uit het verleden zit nog in de bodem. Ook in de waterbodem van de Wittenburger- Kattenburger en Oostenburgervaart trouwens. De waterbodem is verontreinigd met vooral olie als gevolg van de scheepsbouwwerkzaamheden die hier in het verleden waren.

Saneringslocatie
Waterschap AGV heeft in 2019 binnen Amsterdam een aantal saneringslocaties (verontreinigde waterbodems) aangewezen. Een van die locaties is het cluster van de Wittenburger-, Kattenburger- en Oostenburgervaart. In 2019 is door het bestuur een prioritering aangebracht. Het cluster Wittenburgervaart, Kattenburgervaart en Oostenburgervaart worden gesaneerd vanaf 2025. Eerst zal de verontreiniging nader in beeld gebracht worden en de contractdocumenten worden opgesteld. Daarna zal de waterbodem van de Wittenburgervaart, Kattenburger-vaart en Oostenburgervaart gesaneerd worden. De waterbodem is vooral verontreinigd met olie. De oranje gekleurde vakken worden gesaneerd.

Meldingen
Waternet komt in actie bij elke oliemelding. Dan komt er een opruimploeg van Waternet die olie opruimt en met oliebooms bij elkaar houdt, zodat de vlek niet groter kan worden.

Aanvullende vragen Stadsdeelcommissie:

1. Klopt het dat er inderdaad olievervuiling is in alle vaarten van de Oostelijke Eilanden? Hoe weet men dat het om alle vaarten gaat, en niet alleen in de Wittenburgervaart?

   Antwoord: In 2017 heeft Waternet indicatief onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de waterbodems in de Oostelijke eilanden. Op basis van dat onderzoek is de contour getekend van het gebied dat gesaneerd moet worden (zie boven). Op basis van vervolgonderzoek is het mogelijk dat de contour nog iets verandert, maar grote veranderingen van de contour worden niet verwacht.

2. Hoe verontreinigd is de bodem? Welke gevaren levert dit op voor zwemmers en voor de flora en fauna van de vaarten?

   Antwoord: In alle locaties is het slibrijke sediment sterk verontreinigd, waarbij de interventiewaarden van zowel zware metalen (Cd, Cr, Cu, Pb, Zn) als polycyclische aromaten (PAK's) ruim worden overschreden. De interventiewaarde-overschrijdingen van PAK's gaan vaak gepaard met een interventiewaarde-overschrijding door minerale olie (±50% van de monsters). Het beroeren van het sediment betekent dat er in deze gevallen een oliespoor op het wateroppervlak zichtbaar wordt. Daarnaast is er in de Oostenburgervaart ook sprake van een grootschalige verontreiniging van organische chloorverbindingen (PCB's).

   Verder is geen van de locaties als officieel zwemwater aangewezen. De Europese Zwemwater richtlijn is daarom niet van toepassing. Desondanks wordt er wel in de Amsterdamse grachten gezwommen en zijn humane risico's bij recreatie niet uitgesloten. Dit is met name relevant voor de Wittenburgervaart, aangezien het gebied tegenover haven Groenland als "wildzwemplek" wordt gezien. Iets vergelijkbaars geldt ook voor een eventueel gebruik van deze locaties door sportvissers in combinatie met de consumptie van vis uit eigen vangst. Humane risico's treden met name op bij de consumptie van vette vis als Paling maar deze risico's zijn beheerst aangezien de wildvangst van paling door sportvissers is verboden. Consumptie kan echter niet worden uitgesloten. Dit is met name relevant voor de Oostenburgervaart waar een ernstige verontreiniging met PCB's is aangetroffen.

3. Wanneer gaan de vaarten dan gesaneerd worden? Wat gaat dit betekenen voor de omgeving, hoe gaat dit in zijn werk?

   Antwoord: Het is nog niet bekend wanneer de vaarten gesaneerd worden. De planning is afhankelijk van onder meer het beschikbaar komen van bijdragen van het Rijk. Conform de huidige planning zal het onderzoek in de loop van 2022 starten en wordt de uitvoering verwacht in de periode 2017 –2030.

   Over het saneren van de waterbodem zal de omgeving geïnformeerd worden. Wat de consequenties precies zullen zijn is op dit moment nog niet bekend. De verontreinigde laag bagger zal met een kraan worden verwijderd en in beunschepen worden afgevoerd. Afhankelijk van de situatie kan saneren ook bestaan uit het afdekken van de verontreinigde laag. De exacte wijze van saneren en het voorbereiden van de sanering is onderdeel van de onderzoeken die komende jaren worden uitgevoerd.